

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	97
VINSTDISPOSITION	104
RESULTATRÄKNING	105
BALANSRÄKNING	106
KASSAFLÖDESANALYS	108
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	109
NOTUPPLYSNINGAR	110
UNDERSKRIFTER	141
REVISIONSBERÄTTELSE	142
GRANSKNINGSRAPPORT	144

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari till 31 december 2016.

ORGANISATION

Företagets uppdrag är att åt arbetsmarknadens parter förvalta försäkringsöverenskommelser avseende arbetsskador. AFA Trygghetsförsäkring hanterar trygghetsförsäkringar vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) samt den förlängda livräntan.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagets huvudkontor är AFA Trygghetsförsäkring, 106 27 Stockholm.

Vinstutdelning till moderföretaget får endast ske med samtliga aktieägares samtycke.

ÄGARSTRUKTUR

AFA Trygghetsförsäkring ägs till 90,9 procent av AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) som har sitt säte i Stockholm och till 9,1 procent av Förhandlings- och samverkansrådet PTK, organisationsnummer 802005-6019, som har sitt säte i Stockholm.

AFA Sjukförsäkring upprättar koncernredovisning i vilken AFA Trygghetsförsäkring ingår.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring), är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemensamma organisationen för de tre försäkringsföretagen. Med AFA Försäkringsgruppen menas AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring i enlighet med definitionen i 19 kap. 1 § FRL.

FINANSIERING AV FÖRSÄKRINGARNA

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Under de senaste tio åren har 85 procent av företagets finansiering genererats via kapitalavkastning medan premieintäkterna stått för 15 procent av finansieringen. Detta förhållande betyder att branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömningen av företagets ekonomiska ställning.

VERKSAMHET

Antalet arbetsgivare som tecknat trygghetsförsäkring vid arbetsskada ökade marginellt under året. Vid årets utgång uppgick antalet tecknade avtal till 219 900 (218 400).

Försäkringarna TFA och TFA-KL omfattar cirka 4,2 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och cirka 0,2 miljoner egenföretagare.

Skadeutveckling

Antalet nyanmälda skador i trygghetsförsäkringen uppgick under år 2016 till cirka 80 400, en ökning med cirka 800 jämfört med året innan.

Förebyggande arbete inom arbetslivet

Arbetsmarknadens parter har valt att lägga ett antal kollektivavtalade riskförsäkringar inom AFA Trygghetsförsäkring. Förutom att administrera dessa försäkringar arbetar företaget aktivt med insatser som syftar till att minska och förebygga arbetsskador och sjukfrånvaro i samhället. Genom att bidra till att göra arbetsplatser så säkra och trygga som möjligt med målet att ingen ska behöva skadas eller bli sjuk av sitt arbete kan arbetsskador och ohälsa minska långsiktigt, och därmed också kostnaderna för försäkringarna. På detta sätt är det förebyggande arbetet ett tydligt mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna.

AFA Trygghetsförsäkring arbetar förebyggande på både kort och lång sikt. Bland annat tillhandahåller företaget systemlösningar som stöder företag och organisationer i deras systematiska arbetsmiljöarbete. Företaget bidrar också till forskning och utveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet, både genom direkta anslag till projekt och program och genom den unika skadedatabasen som med information om 13 miljoner försäkringsärenden sedan 1970-talet utgör en solid grund för forskning och informationsinsatser. Dessutom arbetar AFA Trygghetsförsäkring aktivt med att sprida kunskap och resultat av den förebyggande verksamheten.

AFA Trygghetsförsäkring har kostnadsfört 61 miljoner kronor (105) för forskning och utveckling. Totalt har 22 nya FoU-projekt beviljats (24). År 2015 utlystes Hållbart arbetsliv, ett nytt FoU-program med anslag om 30 miljoner kronor. Totalt inkom 186 projektskisser till programmet och under 2016 beviljades 8 projekt medel. Ett post doc-stöd på 2 miljoner kronor inom området arbetsmiljö delades ut.

Nytt för 2016 var uppdraget att ge ekonomiskt stöd på sammanlagt 75 miljoner kronor, fördelat på tre år, till privata arbetsgivare som vill kompetensutveckla sina chefer, skyddsombud och arbetsmiljöombud i arbetsmiljöfrågor. Syftet var att skapa en gemensam kunskapsplattform som ger förutsättningar för bättre arbetsmiljö och samsyn i arbetsmiljöfrågor. Intresset var mycket stort och hela anslaget om 75 miljoner kronor var förbrukat innan årets slut. Ansökan om stödet stängdes därför i oktober. Totalt inkom 5 557 ansökningar från arbetsgivare varav 3 496 beviljades stöd, vilket ledde till att drygt 20 000 personer i 2 183 företag under 2016 genomgick en utbildning med Stöd från arbetsmiljöutbildning. De populäraste utbildningarna var Organisatorisk och socialarbetsmiljö, Bättre arbetsmiljö – BAM, Systematiskt arbetsmiljöarbete – SAM och Arbetsmiljö för chefer.

Utveckling på de finansiella marknaderna

2016 präglades av en tilltagande global osäkerhet, både ekonomiskt och politiskt, och året bjöd på ett par överraskningar med finansiell turbulens som följd. Då året summeras står det dock klart att många indikatorer pekar åt rätt håll och att 2016 blev ytterligare ett år då risktagande belönades.

Året inleddes med fortsatta farhågor kring Kinas ekonomi vilket gjorde att prisfallet på råvaror och energi, som började redan under mitten av 2014, accelererade. Under årets tre första veckor föll råoljepriset med nästan 25 procent. Detta skapade oro på de finansiella marknaderna; sex veckor in på 2016 hade världsindex för aktier fallit med 13 procent. De följande tre månaderna präglades dock av återhämtning.

Britternas ja den 23 juni till utträde ur den europeiska unionen överraskade marknaderna med kraftiga börsfall som följd; den svenska börsen backade med nära åtta procent den första handelsdagen efter folkomröstningen. Nästan omedelbart vände dock marknaderna uppåt igen och detta blev inledningen till en fyramånadersperiod av stark börsutveckling. Ett kraftigt försvagat brittiskt pund blev den enda noterbara finansiella effekten under året av resultatet i folkomröstningen.

Mönstret upprepades i samband med det amerikanska presidentvalet, där ett oväntat och för marknaderna förmodat negativt utfall istället strax vändes till optimism. Förhoppningar om bland annat lägre företagsbeskattning och ökade finanspolitiska satsningar med åtföljande högre

inflationförväntningar resulterade i stigande räntor och högre börskurser.

Internationella valutafondens (IMF) senaste prognos visade på en i stort sett oförändrad global tillväxt för 2016. Inflationstalen steg något för industriländerna, dock oftast från mycket låga nivåer. De mest positiva signalerna återfanns i arbetsmarknadsstatistiken med generellt fallande arbetslöshetstal och där de flesta länder och regioner, med undantag för euroområdet, uppvisade siffror i nivå med före finanskrisen. Sverige hade per tredje kvartalet en årlig BNP-tillväxttakt på 2,8 procent samtidigt som inflationen under 2016 steg till 1,7 procent. Arbetslösheten sjönk till 6,9 procent.

Efter ett års väntan genomförde USA:s centralbank i december ett andra steg i höjningen av den amerikanska styrräntan. Räntan höjdes med en kvarts procentenhet till 0,75 procent. Den europeiska centralbanken ECB sänkte under 2016 sin styrränta med 0,05 procent till 0,00 procent. Den svenska riksbanken sänkte under året styrräntan från –0,35 procent till –0,50 procent.

Kapitalmarknadernas utveckling under 2016 kan sammanfattas i följande siffror:

Räntan på 10-åriga svenska statsobligationer slutade året på 0,5 procent, vilket var en halv procentenhet lägre än årets ingångsnivå. Som lägst stod dock den långa statsräntan i mitten av augusti då den tangerade nollstrecket. Den svenska aktiemarknaden steg med tio procent. Även världsindex för aktier steg med tio procent i lokala valutor och cirka 18 procent mätt i svenska kronor. Den svenska kronan försvagades under året med nio procent mot dollarn och fem procent mot euron.

AFA Trygghetsförsäkring har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportfölj. Vid utgången av året hade företaget en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot på 184 procent (180).

Risker

Under året har företagets försäkringsrisk varit oförändrad. AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande i företagets normalportfölj ökade under året till följd av en ökad andel aktier (två procentenheter), en ökad andel fastigheter (en procentenhet) och en minskad andel nominella räntebärande värdepapper (tre procentenheter).

I not 2 beskrivs företagets risker och riskhantering.

Förändringar i solvens- och redovisningsregelverken

Den 1 januari 2016 trädde det nya europeiska solvensregelverket, Solvens II, i kraft. Regelverket innebär en harmoniserad, övergripande och riskrelaterad solvensordning som avser att främja konkurrensen inom EU och samtidigt stödja en effektiv kapitalplanering och företagens egen riskhantering. Härigenom ska skyddet av de försäkrades intressen stärkas. Europeiska kommissionen har beslutat om en förordning med solvensregler som är direkt tillämpliga för medlemsstaterna. Kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA) har beslutat om bindande tekniska standarder och tillämpningsråd. I Sverige har direktivet genomförts genom ändringar i försäkringsrörelselagen.

AFA Försäkring har i flera års tid arbetat med att anpassa verksamheten till regelverkets krav. Bland de viktigaste resultaten av detta arbete kan nämnas framtagande av en Solvens II-anpassad styrningsmodell för risker, genomförande av egna risk- och solvensbedömningar (FLAOR/ORSA), kartläggning och implementering av nya krav för tillsynsrapportering och publik rapportering, framtagande av rapporteringslösning för interimis- och Solvens II-rapportering samt utbildning av AFA Försäkrings styrelseledamöter gällande det nya regelverket.

Solvens II ställer krav på försäkringsföretagen att upprätta en särskild Solvens II-balansräkning som beaktar riskerna i företagets tillgångar och skulder. Kapitalbasen i denna balansräkning ska minst täcka ett stipulerat solvenskapitalkrav (SCR). Företagen kan välja att beräkna sitt SCR med en förutbestämd modell, standardformeln, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Försäkring har valt att använda standardformeln.

AFA Försäkring har under 2016 levererat de kvantitativa tillsynsrapporter rörande bland annat Solvens II-balansräkningsvärderade tillgångar, skulder, kapitalbas och kapitalkrav som regelverket kräver. Under året har AFA Försäkring även arbetat med kvalitativa tillsynsrapporter och offentliga rapporter som ska levereras för första gången i maj 2017. Dessa beskriver aspekter av företagets och försäkringsgruppens verksamhet, resultat, företagsstyrningssystem, riskprofil, solvens och finansiering.

Även på redovisningsområdet sker en utveckling av gällande regelverk. Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av

försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Fas II av standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Den slutliga standarden beräknas presenteras i början av 2017. Något obligatoriskt tillämpningsdatum har ännu inte fastställts.

Verksamhetsutveckling

Digitalisering av AFA Försäkrings verksamhet

Under 2016 har arbetet fortsatt med att förverkliga målen i AFA Försäkrings kanalstrategi som uppdaterades under slutet av 2015. Målet med kanalstrategin är en utökad digitaliserad och automatiserad hantering, med en enklare och smidigare process för kunderna, kortare ledtider, minskade hanteringskostnader och lägre miljöpåverkan som följd. En automatiserad hantering erbjuder bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter och säkerställer en tillförlitlig process. Detta gör det också enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Fokus under 2016 har legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt ökade möjligheter för kunderna att kontakta AFA Försäkring digitalt. Som ett resultat av detta arbete kan den försäkrade idag välja att lämna kompletterande uppgifter digitalt istället för per brev eller telefon. AFA Försäkring har också förbättrat flera delar av den digitala anmälan.

År 2015 gav LO och Svenskt Näringsliv respektive LO och KFO arbetsgivare möjlighet att anmäla avtalsgruppsjukförsäkring och premiefrielseförsäkring vid sjukdom och föräldradledighet åt sina privatanställda och kooperativt anställda arbetare. För detta ändamål har AFA Försäkring under året utvecklat och lanserat digitala tjänster där arbetsgivare kan ladda upp både enstaka och multipla anmälningar.

AFA Trygghetsförsäkrings IA-system

En viktig del i AFA Trygghetsförsäkrings förebyggande arbete är IA-systemen, webbaserade system där företagen själva rapporterar in olycksfall, tillbud och risker. Det unika med IA-systemen är att den faktiska informationen om händelser, utredningar och åtgärder delas inom branschen. På detta sätt kan företag i samma bransch lära av varandra och förebygga olyckor på den egna arbetsplatsen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Användare av IA-systemen inom samma bransch har kommit överens om att inte konkurrera sinsemellan i arbetsmiljö utan hjälpas åt i arbetet med att minska den totala risken och därmed antalet arbetsolyckor.

Antalet branscher som använder IA-systemen ökar kontinuerligt. Vid utgången av 2016 användes IA-systemen av drygt 800 företag med totalt cirka 582 000 anställda inom såväl privat som offentlig verksamhet.

Personal

Medelantalet anställda under år 2016 uppgick till 302 (282) varav 67 procent (67) var kvinnor. Se vidare not 23.

För redogörelse angående principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 23.

FEMÅRSÖVERSIKT

RESULTAT, mnkr	2016	2015	2014	2013	2012
Premieintäkter	291	178	170	165	165
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-129	-58	81	182	249
Försäkringsersättningar	-2 855	-1 740	-2 622	-716	-2 208
Driftkostnader	-295	-226	-313	-240	-283
Övriga tekniska kostnader	-61	-105	-64	-93	-73
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-3 049	-1 951	-2 748	-702	-2 150
Kapitalavkastning	2 817	1 540	3 835	1 936	2 132
Resultat före skatt	-232	-411	1 087	1 234	-18
ÅRETS RESULTAT	482	-437	-782	121	-1 201
PREMIENIVÅER, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Svenskt Näringsliv/PTK-området	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA arbetare	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA tjänstemän	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01
Kommunala området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Placeringsstillgångar	36 273	33 319	31 450	29 586	29 045
Kassa och bank	415	811	575	689	994
Försäkringstekniska avsättningar	20 216	19 419	19 730	19 048	20 136
Balansomslutning	37 285	34 929	35 987	30 792	32 446
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	2 310	1 828	2 265	706	585
<i>Obeskattade reserver</i>	12 024	12 816	12 674	10 584	9 516
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	601	524	641	201	156
Totalt konsolideringskapital	14 935	15 168	15 580	11 491	10 257
NYCKELTAL, %	2016	2015	2014	2013	2012
Skadeprocent	981,4	977,5	1 542,4	433,9	1 338,2
Driftkostnadsprocent	101,4	127,5	184,1	145,5	171,5
Totalkostnadsprocent	1 082,8	1 105,1	1 726,5	579,4	1 509,7
Direktavkastningsprocent ¹⁾	3,9	5,3	5,1	4,7	4,7
Totalavkastningsprocent ²⁾	7,8	5,1	13,4	7,7	9,0
Konsolideringsgrad	5 132,3	8 521,3	9 164,7	6 964,8	6 216,4
Konsolideringskapital i % av FTA	74	78	79	60	51
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	12,2	16,3	17,4	17,1	18,1
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltat kapital</i>	0,07	0,07	0,07	0,08	0,09
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾					
Kapitalbas	14 413				
<i>varav primärkapital</i>	14 413				
Minimikapitalkrav	2 068				
Solvenskapitalkrav	8 271				

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Premieintäkter

Premieintäkterna uppgick till 291 miljoner kronor (178). Premienivån för TFA och TFA-KL uppgick till 0,01 procent, av lönesumman för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet samt kommuner och landsting, vilket var samma som året innan. Premienivån för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/PTK-området höjdes till 0,03 procent under 2016. För arbetsgivare inom det kooperativa området höjdes premien till 0,03 procent för kollektivet tjänstemän medan nivån för kollektivet arbetare behölls på 0,01 procent.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningarna uppgick till 2 855 miljoner kronor (1 740). Årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering, uppgick till 2 058 miljoner kronor (2 051) och förändring i avsättningar för oreglerade skador ökade med 797 miljoner kronor (minskade med 311).

Den underliggande skadekostnaden för år 2016 uppgår till 1,9 miljarder kronor (1,7). Den högre skadekostnaden 2016 jämfört med 2015 förklaras främst av högre kostnader för arbetssjukdomar samt ökade löner och indexeringar. Se vidare not 4.

Driftkostnader

Företagets totala driftkostnader uppgick till 548 miljoner kronor (544). Se vidare not 5.

Byte av pensionsadministratör under 2016 har medfört en ändrad diskonteringsränta på pensionsskulden och därigenom en minskad pensionskostnad för året på 85 miljoner kronor.

AFA Trygghetsförsäkring administrerade under året på uppdrag av ägarna Stöd till arbetsutbildning, en satsning som omfattade 75 miljoner kronor över tre år. Efterfrågan har varit mycket hög och under året har företaget kostnadsfört hela denna summa. Ägarna har därför under 2016 avslutat verksamheten och utvärderar framtida insatser.

Kapitalavkastning

Företagets totala kapitalavkastning uppgick till 2 688 miljoner kronor (1 482). Totalavkastningen för företagets placerings-tillgångar uppgick under år 2016 till 7,8 procent (5,1).

Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar uppgick till 0,3 procentenheter (-0,5).

Under tioårsperioden 2007–2016 har företagets avkastning understigit normalportföljsavkastningen med sammanlagt 2,4 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning. Dessa kostnader uppgick till 61 miljoner kronor (105).

Säkerhetsreserv

Upplösning av säkerhetsreserv har skett med 791 miljoner kronor under året (avsättning med 142) Se vidare not 8.

Rörelseresultat

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till -232 miljoner kronor (-411). Resultatförändringen beror på en högre kapitalavkastning som delvis motverkats av högre kostnader för försäkringsersättningar.

VERKSAMHETENS STÄLLNING

Balansräkning

Balansomslutningen ökade till 37 285 miljoner kronor (34 929).

Placeringstillgångar

Placeringstillgångarna i företaget uppgick till 36 273 miljoner kronor (33 319). Se vidare not 10–13 och 26–27.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2016 till 52 procent (53) av räntebärande värdepapper, till 30 procent (29) av noterade aktier, till 11 procent (11) av fastigheter samt till 7 procent (7) av alternativa investeringar.

Försäkringstekniska avsättningar

I AFA Trygghetsförsäkring består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 20 216 miljoner kronor (19 419).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 55 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 16.

Eget kapital och konsolideringskapital

Eget kapital ökade till 2 310 miljoner kronor (1 828).

Konsolideringskapitalet minskade under året till 14 935 miljoner kronor (15 168) vilket motsvarar 74 procent (78) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

Kassaflödet från försäkringsverksamheten var negativt under året. Kassa och bank minskade totalt med 396 miljoner kronor (ökade med 236).

FRAMTIDSUTSIKTER

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 6,6 procent (6,2) på företagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat år 2017.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 350 miljoner kronor (350) i resultat för AFA Trygghetsförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,03 procentenheter (0,03) i premienivå för företagets försäkringar.

VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	1 823 468 854
Årets resultat	482 562 234
Summa	2 306 031 088

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2016	2015
Premieintäkter		291	178
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-129	-58
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-2058	-2051
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-797	311
Summa försäkringsersättningar		-2855	-1740
Driftkostnader	5	-295	-226
Övriga tekniska kostnader	6	-61	-105
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-3049	-1951
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-3049	-1951
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		3 108	2 480
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		333	852
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-231	-219
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-522	-1 631
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		129	58
Summa kapitalavkastning		2 817	1 540
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		-232	-411
Förändring av säkerhetsreserv	8	791	-142
RESULTAT FÖRE SKATT		559	-553
Skatt på årets resultat	9	-77	116
ÅRETS RESULTAT		482	-437
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2016	2015
Årets resultat		482	-437
Övrigt totalresultat för året		-	-
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		482	-437

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

TILLGÅNGAR	NOT	2016	2015
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	10	3 077	2 896
Placeringar i koncernföretag			
<i>Aktier i koncernföretag</i>	11	156	81
Andra finansiella placeringstillgångar	12,13,26,27		
<i>Aktier och andelar</i>		13 226	12 417
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		17 598	17 328
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		1 586	497
<i>Derivat</i>		50	100
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		580	-
Summa andra finansiella placeringstillgångar		33 040	30 342
Summa placeringstillgångar		36 273	33 319
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		10	8
Övriga fordringar	14	428	569
Summa fordringar		438	577
Andra tillgångar			
Kassa och bank		415	811
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	159	222
SUMMA TILLGÅNGAR		37 285	34 929

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2016	2015
Eget kapital	21		
Aktiekapital		4	4
Balanserat resultat		1824	2261
Årets resultat		482	-437
Summa eget kapital		2310	1828
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv	8	12024	12816
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	16	20216	19419
Andra avsättningar			
Avsättning för skatter	17	601	524
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	18	41	27
Derivat	13,19,27	254	32
Övriga skulder	20	1764	232
Summa skulder		2059	291
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	75	51
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		37285	34929

KASSAFLÖDESANALYS

mnkr

	2016	2015
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
Premiebetalningar	249	176
Skadeutbetalningar	-2045	-2054
Utbetalningar för driftkostnader	-259	-70
Utbetalningar från anslagsverksamhet m.m.	-49	-81
Inbetalningar fastighetsförvaltning	147	146
Utbetalningar fastighetsförvaltning	-36	-35
Investeringar/försäljningar i:		
Byggnader och mark	137	-36
Aktier och andelar	96	-991
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	265	-1013
Derivat	-275	-622
Övriga finansiella placeringstillgångar	925	-
Utlåning till kreditinstitut	-990	49
Erhållna utdelningar	1069	1363
Erhållna räntor	492	480
Betalda räntor	-149	-79
Erhållna koncernbidrag	-	3000
Betald inkomstskatt	13	-2
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	-410	231
ÅRETS KASSAFLÖDE	-410	231
Kassa och bank vid årets början	811	575
Valutakursdifferens i kassa och bank	14	5
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	415	811

AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag har ej investerat i materiella eller immateriella anläggningstillgångar under 2016 och 2015 och redovisar därför inget kassaflöde från investeringsverksamheten.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnr

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2015	4	3 043	-782	2 265
Föregående års vinstdisposition		-782	782	-
Totalresultat för perioden			-437	-437
Utgående balans per 31 december 2015	4	2 261	-437	1 828
Ingående balans per 1 januari 2016	4	2 261	-437	1 828
Föregående års vinstdisposition		-437	437	-
Totalresultat för perioden			482	482
Utgående balans per 31 december 2016	4	1 824	482	2 310

Ägare och antal aktier:

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag

400 (400) aktier à nom. 10 000 kronor

Förhandlings- och samverkansrådet PTK

40 (40) aktier à nom. 10 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundning i noterna kan summeringar avvika från totalen.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 5 april 2017 och kommer att föreläggas bolagsstämman 14 juni 2017 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

AFA Trygghetsförsäkring upprättar sina finansiella rapporter genom att tillämpa så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning svensk lagstiftning på redovisningsområdet tillåter detta.

Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen.

Ingen upplysning enligt 5 kap. 5 § ÅRFL angående resultat per försäkringsklass lämnas eftersom endast en klass, Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, finns att redovisa för AFA Trygghetsförsäkring.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som gäller för räkenskapsåret 2016

Den 1 januari 2016 trädde Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2015:12 i kraft och ersatte därmed FFFS 2008:26. Detta har endast haft begränsade effekter på företagets årsredovisning avseende uppställningsformer för resultat- och balansräkningar, benämningar och definitioner samt upplysningskrav.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av företaget.

IFRS 9 – Finansiella instrument kommer att ersätta befintliga regler om redovisning, värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. Standarden förväntas godkännas av EU för tillämpning i räkenskapsår som börjar 1 januari 2018. Den preliminära bedöm-

ningen är att standarden inte kommer att innebära några väsentliga förändringar för AFA Trygghetsförsäkring, eftersom företaget redan idag värderar de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen och eftersom det inte tillämpar säkringsredovisning.

Standarden IFRS 15 – Intäkter kommer att ersätta befintliga regler för intäktsredovisning med en enda standard som förväntas godkännas av EU under fjärde kvartalet för tillämpning. AFA Trygghetsförsäkrings bedömning är att redovisningen av intäkterna från huvudverksamheten – premier i försäkringsrörelsen – inte kommer att påverkas, men ingen slutlig bedömning har gjorts av hur redovisningen av övriga intäkter kommer att påverkas. Dock förväntas standarden inte få någon väsentlig påverkan på AFA Trygghetsförsäkrings finansiella rapporter.

En ny standard om redovisning av leasingavtal (IFRS 16) har publicerats under 2016 och förväntas godkännas av EU för förstagångstillämpning från och med 1 januari 2019. Standarden bedöms dock inte få någon väsentlig effekt på AFA Trygghetsförsäkrings finansiella rapporter när den träder i kraft, eftersom företaget inte har tecknat några väsentliga leasingavtal i egenskap av leasetagare.

I övrigt håller IASB på att färdigställa en standard om redovisning och värdering av försäkringsavtal som förväntas publiceras i början på 2017. AFA Trygghetsförsäkring följer noga hur arbetet med standarden fortskrider för att bedöma hur den kommer att påverka företaget, särskilt hur standarden ska tillämpas i juridisk person och hur förstagångstillämpningen ska koordineras med den för IFRS 9.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Trygghetsförsäkring.

Redovisningsprinciper för konsolidering

AFA Trygghetsförsäkring upprättar inte koncernredovisning eftersom det är ett dotterbolag till AFA Sjukförsäkring och därmed ingår i dess koncernredovisning. Företaget tillämpar undantaget i 7 kap. 2 § ÅRFL från upprättande av koncernredovisning.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden med undantaget för placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som värderas utifrån vedertagna aktuariella metoder och med betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen. IFRS 17 föreskriver att endast avtal som innebär en betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsprodukter innebär att företaget övertar en betydande försäkringsrisk för försäkringstagarna genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Företagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

Premieintäkter

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för konstaterade och befarade kundförluster.

Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig till inbetalda premier som förvaltats av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokteras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltats av placeringsverksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statsskuldväxlar.

Försäkringsersättningar

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

Driftkostnader

Resultaträkningens tekniska resultatets redovisade driftkostnader för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastning ingår driftkostnader för finansförvaltningen och fastighetsförvaltning.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Kapitalförvaltning
- Fastighetsförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

Ersättningar till anställda

Företagets anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

Pensionskostnader

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. AFA Sjukförsäkring har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt tryggandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

Övriga tekniska kostnader

Som övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

Kapitalförvaltningens resultat

Kapitalförvaltningens resultat består av posterna Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringsstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av hyresintäkter, utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster samt realisationsvinster avseende placeringstillgångar.

NOTUPPLYSNINGAR

Hyresintäkter

Samtliga förvaltningsfastigheter hyrs ut med kommersiella hyresavtal som är tecknade på viss tid, vilket innebär att en förändring av marknadshyror inte ger ett direkt utslag i hyresintäkterna. Förändring av hyresintäkterna sker i samband med att avtal förfaller till omförhandling. Flertalet kommersiella avtal har en indexklausul som innebär att hyran förändras med en viss andel av inflationen. Bostadshyror omförhandlas årligen med Hyresgästföreningen.

Hyresintäkterna periodiseras och redovisas linjärt under hyresavtalets löptid. Eventuella hyresrabatter och kostnader för hyresavtalets ingående periodiseras också över hyresavtalets löptid.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter, valutakursvinster och realisationsvinster

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån.

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkten eller räntekostnaden över relevant period.

Valutakursvinster samt realisationsvinster redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för byggnader och mark samt kapitalförvaltning, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster samt realisationsförluster avseende placeringstillgångar.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar beskrivs i avsnittet Placeringstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

Inkomstskatt

Företagets skattekostnad för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänförs till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

Placeringar i dotterföretag

Aktier i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår externa transaktionskostnader hänförliga till förvärvet.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som moderföretaget erhåller från ett dotterföretag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag och redovisas som en finansiell intäkt. Koncernbidrag lämnade från moderföretaget till dotterföretag redovisas som en ökning av det redovisade värdet på andelarna i mottagande dotterföretag. Koncernbidrag som dotterföretaget erhåller från sitt moderföretag redovisas mot balanserade vinstmedel i eget kapital.

Placeringstillgångar

Byggnader och mark

Samtliga företagens fastighetsinnehav har bedömts vara förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastigheter är placeringstillgångar som innehas för att ge hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas initialt till anskaffningsvärde, med tillägg för direkt hänförliga transaktionskostnader. Fastigheterna värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med Övriga finansiella placeringstillgångar avses återköpstransaktioner.

Samtliga andra finansiella placeringstillgångar (förutom Övriga finansiella placeringstillgångar) samt finansiella skulder som är derivat har bedömts tillhöra kategorin finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Aktier och andelar samt obligationer och andra värdepapper klassificeras till kategorin genom identifiering vid första redovisningstillfället. Derivat tillhör kategorin genom att de per definition anses tillhöra kategorin finansiella instrument som innehas för handel.

Klassificeringen baseras på att AFA Trygghetsförsäkring förvaltar och att resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från verkligt värde. Tillgångar och skulder omvärderas löpande samt på balansdagen till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata alternativt icke-observerbara marknadsdata.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärsdagsredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas som övriga fordringar eller övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen.

Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar i kategorin verkligt värde över resultaträkningen fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader för dessa instrument.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 13. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper
Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 13. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till upplupet anskaffningsvärde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 13.

Återköpstransaktioner

Återköpstransaktioner delas upp i två typer av transaktioner: Återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Sål原因 obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld under posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges i not 26.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förut-

bestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella tillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För företaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av kontanter eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåts till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 26. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. AFA Trygghetsförsäkrings värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

Övriga finansiella tillgångar och skulder

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar, vilket innebär värdering till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering. Avdrag görs för fordringar som bedömts som osäkra. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder samt av upplupna räntekostnader som återfinns i balansräkningsposten Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skuldernas förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

Kassa och bank

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas i balansräkningen under Andra tillgångar. Kassa och bank ingår i kategorin Lånefordringar och kundfordringar.

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

Eget kapital

Enligt ÅRFL ska försäkringsföretag dela upp det egna kapitalet i bundet och fritt eget kapital. I AFA Trygghetsförsäkring utgörs bundet eget kapital av aktiekapital medan allt övrigt eget kapital bedömts vara fritt eget kapital.

Obeskattade reserver

AFA Trygghetsförsäkring har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med FFFS 2013:8 Normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv.

Moderföretaget AFA Sjukförsäkring har i enlighet med gällande regler överlåtit del av utrymme i avsättning till säkerhetsreserven till dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring.

Finansinspektionen har vid två tillfällen, 2002 respektive 2008, beviljat AFA Trygghetsförsäkring dispens från reglerna om uttag ur säkerhetsreserv, FFFS 2002:2. Som skäl har företaget anggett att årets förlust i företaget varit så stor att det egna kapitalet underskridit en tredjedel av det registrerade aktiekapitalet. Dispens har vid båda tillfällena medgivits för att täcka förluster hänförliga till det icke-tekniska resultatet (resultatposterna III. I–10 icke-teknisk redovisning enligt ÅRFL).

Försäkringstekniska avsättningar

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall.

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna baseras på dels statistiska metoder, dels antaganden om räntenivå och andra riskmått, värdesäkring, dödlighet och tillfrisknande samt driftkostnader.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster.

Metodbeskrivning

För trygghetsförsäkring vid arbetsskada TFA och TFA-KL används främst triangelschemametodik kombinerad med olika bedömningar för skadeår som inte är så långt utvecklade.

Avsättningen för skadelivräntor är beräknad med hänsyn till inflation och dödlighet. För förlängd livränta beräknas avsättning- en också med hänsyn till dödlighet.

Antaganden

Det finns en rad antaganden och faktorer som påverkar avsättningens storlek. De viktigaste antagandena i AFA Trygghetsförsäkring är:

- Inflation och diskonteringsränta
- Dödlighet
- Effekt av lag- och villkorsändringar

Inflation och diskonteringsränta

Vid beräkningen tas hänsyn till historisk inflation och löneutveckling. Generellt gäller att försäkringarna diskonteras med en nominell räntekurva enligt Finansinspektionen upprättade riktlinjer justerat med ett antagande om indexering beroende på värdesäkringens karaktär i de olika försäkringarna.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbetsskada och förlängd livränta görs antagande om dödligheten. Det antagande som används för skadelivräntor och förlängd livränta är ett branschgemensamt dödlighetsantagande som grundar sig på Sveriges befolkningsdödlighet. Dödlighetsantagandet för förlängd livränta har anpassats till arbetarkollektivet.

Effekt av lag- och villkorsändringar

Ändringar i lagar och i socialförsäkringssystemet kan få mycket långtgående konsekvenser för AFA Trygghetsförsäkrings ekonomi och kan påverka både retroaktivt och prospektivt. Sådana ändringar är mycket svåra att förutse och därför svåra att ta höjd för i avsättningsberäkningarna. Även när det gäller lagändringar som redan trätt i kraft kan kostnaderna vara svårbedömda eftersom det då blir svårare att grunda beräkningarna på skadehistoriken. Detta resulterar i aktuariella bedömningar som grundar sig på den information som finns tillgänglig.

Avsättningar för skatter

Uppskjutna skattefordringar avseende skattemässiga underskott redovisas i balansräkningen i den utsträckning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka underskotten kan utnyttjas.

Den uppskjuten skatteskulden hänför sig till realiserade vinster i placeringstillgångar.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 22 procent.

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till AFA Trygghetsförsäkrings verksamhet.

AFA Trygghetsförsäkring tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga.

Företaget har inga transaktioner för upptagna eller givna lån. Därför redovisas ingen finansieringsverksamhet i kassaflödesanalysen.

Redovisande poster

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, nettobetalningar avseende fastighetsverksamheten, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genereras i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas kassa och bank, vilket består av banktillgodohavanden efter eliminering av valutaomvärderingens effekt. Korta placeringar (med en löptid på mindre än 3 månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av byggnader och mark, onoterade aktier, derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. Se vidare i avsnittet Placeringstillgångar.

Not 2. Risker och riskhantering

Riskhanteringsens mål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringsens mål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot AFA Trygghetsförsäkrings uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att AFA Trygghetsförsäkrings mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. AFA Trygghetsförsäkrings risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

Riskhantering

Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I figuren på nästa sida visas hur AFA Trygghetsförsäkring utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur företaget identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

I AFA Trygghetsförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor och lekmannarevisorer, som har till uppgift att granska försäkringsföretagets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av försäkringsföretaget. Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretaget. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella

risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

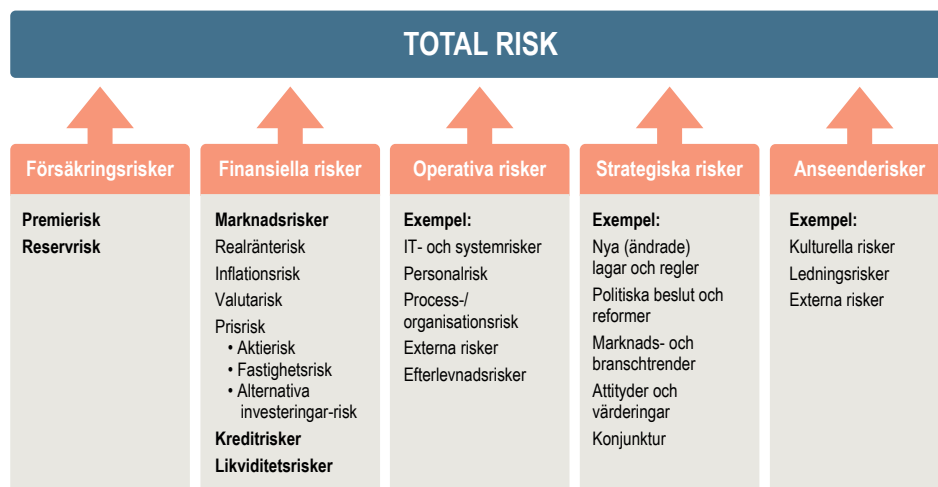
Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd (Asset Liability Management) med representanter från Enhet Kapitalförvaltning, Enhet Aktuarie, Enhet Ekonomi och Funktionen för riskhantering. VD utser även en särskild krisledning.

Ansvar för hanteringen av de operativa riskerna i verksamheten har delegerats från VD till verksamhetens chefer och ledare (riskägarna) enligt principer i riktlinjer för delegering och attest. Vidare har alla anställda ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur. Detta gäller även för utlagd verksamhet till externa leverantörer.

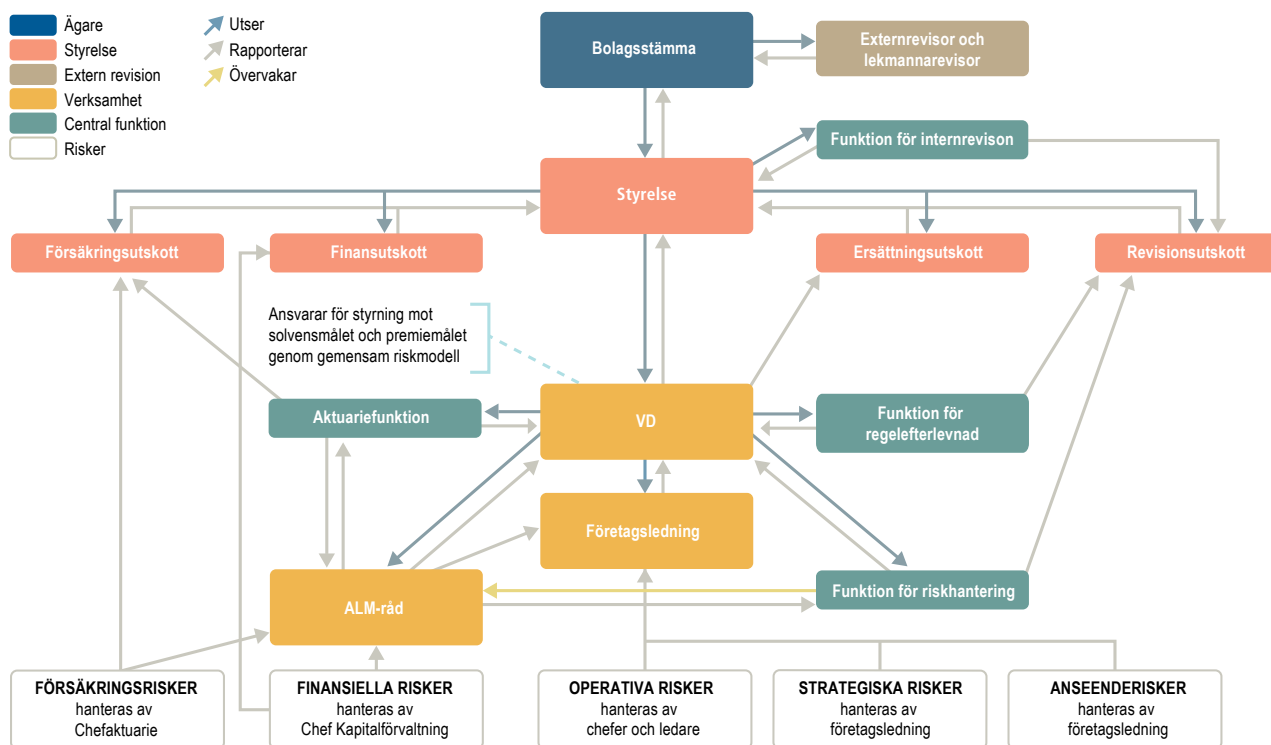
Enhet Kapitalförvaltning har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings finansiella risker i enlighet med fastställda placeringsriktlinjer samt rapporterar till Finansutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering av AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen. Riskerna kontrolleras av chefen för Enhet Aktuarie tillika aktuariefunktionen som rapporterar till Försäkringsutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Verksamhetens chefer och ledare ansvarar för hantering och kontroll av operativa risker i enlighet med av styrelsen fastställda riktlinjer för operativ riskhantering. Den företagsövergripande risksamordnaren utses av verkställande direktören och ska ana-

lysera företagets riskexponering för operativa risker, strategiska risker och anseenderisker, baserat på risker, oönskade händelser och åtgärdsplaner från riskägare.

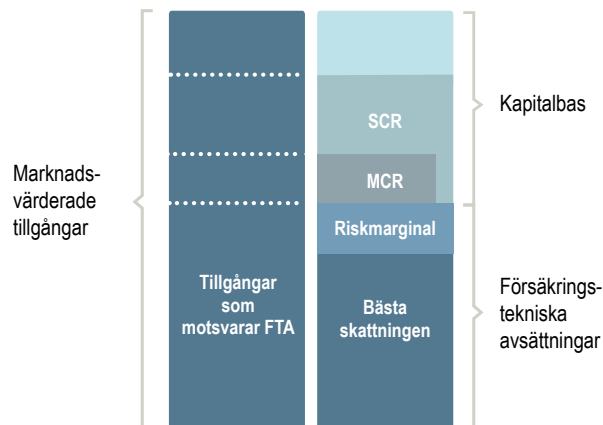
Den företagsövergripande risksamordnaren rapporterar till den verkställande direktören och till chef för riskfunktionen.

VD ansvarar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkringens strategiska risker och anseenderisker.

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Trygghetsförsäkring använder standardformeln. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindelad kapitalbas som minst ska uppgå till SCR. AFA Trygghetsförsäkring uppfyller kapitalkraven under 2016.

Kapitalkrav och kapitalbas

Solvens II-regelverket ställer krav på försäkringsföretagen att beakta riskerna i företagets tillgångar och skulder. De försäkringstekniska avsättningarna värderas utifrån "bästa skattning" av värdet av företagets försäkringsåtaganden plus en riskmarginal. Den del av företagets tillgångar, värderade utifrån en Solvens II-balansräkning, som överskrider de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) utgör dess kapitalbas. Solvens II-regelverket innefattar bestämmelser gällande storleken på kapitalbasen. Utifrån de risker som företaget tar räknas ett minimikapitalkrav (Minimum Capital Requirements, MCR) och solvenskapitalkrav (Solvency Capital Requirements, SCR) fram. Kapitalbasen ska till var tid täcka dessa krav. Om kapitalbasen underskrider SCR måste riskreducerande och/eller kapitalstärkande åtgärder vidtas. Om kapitalbasen underskrider MCR måste omedelbara åtgärder vidtas under övervakning av tillsynsmyndigheten.

NOTUPPLYSNINGAR

Kapitalkrav och kapitalbas	2016
SCR	8271
Kapitalbas	14413

Känslighetsanalys – effekt på tillgängligt kapital

De effekter på tillgängligt kapital som anges nedan avser effekter som uppkommer till följd av givna förändringar av respektive parameter och ska inte ses som AFA Trygghetsförsäkrings bedömning av sannolika utfall. Känslighetsanalysen ger underlag för egna bedömningar av AFA Trygghetsförsäkrings påverkan på tillgängligt kapital vid förändringar i relevanta parametrar. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring med	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antal okända arbetsskador	10 procent	-500	500
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	400	-400
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	500	-700
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-400	400
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-500	500
Aktiers marknadsvärde	10 procent	1300	-1300
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	400	-400

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt en angivelse av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

Försäkringsrisker

Premierisk

Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänade premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Företaget har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det

inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Skålet till detta är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis och att premieinbetalning görs löpande under året. Vid bokslutstillfället finns därmed inga förpliktelser för nästkommande år och företaget har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Företaget exponeras inte för premierisk.

Reservrisk

Definition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadefallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservrisk

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

För TFA och TFA-KL är två reservrisker av betydelse. Dessa är:

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar (IBNR)
- Försäkringskassans tolkning och bedömning av huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej

Antalet okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar i TFA och TFA-KL är svårprognostiserat, speciellt när det gäller arbetssjukdomar. Detta beror på den ofta avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en arbetssjukdom godkänns av Försäkringskassan. För att reducera risken bedrivs omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis. Deras bedömning av förändrad hantering ligger till grund för hur stort påslag som de försäkringstekniska avsättningarna ska belastas med och hur detta påverkar skadekostnaden och därmed den framtida premiesättningen.

Försäkringskassans tolkning och bedömning huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej innebär en väsentlig reservrisk som har stor påverkan på beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen. Förändringarna i Försäkringskassans hantering beror ofta på ändringar i lagar som reglerar socialförsäkringssystemet.

Förlängd livränta

Försäkringen förlängd livränta är en avvecklingsaffär inom AFA Trygghetsförsäkring. I princip samtliga skadeärenden är i dagsläget kända, vilket gör att det inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av beståndet. Den skadedrabbade ska ha ersättning från den förlängda livräntan för den tid han eller hon har varit arbetsskadad. Den försäkrade ska ha ersättning livsvarigt från och med 65 års ålder.

Den reservrisk som har betydelse är därför livslängdsrisken. Dess påverkan på reservriskernas storlek inom sjuklivräntan eller förlängda livräntan är dock begränsad. Eftersom beståndet är åldrande och inga yngre tillkommer finns en god kännedom om livslängden i beståndet. Den livslängdsökning som sker i sam-

hället är inkluderad i de antaganden om dödlighet som ligger till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskexponering

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

Eftersom underliggande riskkollektiv är stora har variationer i skadefrekvensen av godkända arbetsskador ett stort inslag av riskdiversifiering inom TFA och TFA-KL. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk som uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av arbetsskador minimeras genom god omvärldsanalys. Förändrad lagstiftning kan dock komma att påverka kostnaderna i trygghetsförsäkringen retroaktivt, vilket då ger upphov till avvecklingsresultat i de försäkringstekniska avsättningarna.

Förlängd livränta

Exponeringen av reservrisk för förlängd livränta är idag liten och begränsar sig till livslängdsrisk i ett åldrande avvecklingsbestånd med goda kunskaper om livslängd. Risken anses därför väl omhändertagen i den befintliga dödlighetsfunktionen.

Finansiella risker

AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande uttrycks i dess normalportfölj.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer och fastigheter), dels av tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuldtiltväxten som kan möjliggöra en låg och stabil premie (aktier och alternativa investeringar). Med alternativa investeringar avses alla investeringsslag som inte är fastigheter, noterade aktier, räntebärande värdepapper eller fonder av räntebärande värdepapper. Vanligtvis är fördelningen mellan tillgångsslag i normalportföljen stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas.

AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande ökade något under 2016 till följd av att andelarna i aktier och fastigheter ökades och andelen nominella räntor minskades.

Marknadsrisker

Definition

Med marknadsrisker avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, inflation och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prisrisker.

Hantering av marknadsrisker

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisker.

VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelser) med avseende på eget kapital.

Företaget beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Bruttorensken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget skulle vara exponerat för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Netto-risken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget är exponerat för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företaget har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisker.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifieringseffekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekten mellan tillgångsslagen.

Riskexponering balansräkning

VaR, mnkr	2016	2015
Ränterisk	404	882
Aktierisk	1 374	1 587
Fastighetsrisk	634	708
Alternativa investeringar-risk	665	396
Valutarisk	810	970
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-2 316	-2 612
Summa risk, netto	1 571	1 931

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i netto-marknadsvärdet av räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

NOTUPPLYSNINGAR

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realränteexponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteobligationer på tillgångssidan. Realränterisken exponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risken exponering

Realränterisken exponeringen netto för AFA Trygghetsförsäkring var enligt VaR 848 miljoner kronor (731).

Inflationsrisk

Definition

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsrisken exponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssidan. Inflationsrisken exponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risken exponering

Inflationsrisken exponeringen netto för AFA Trygghetsförsäkring var enligt VaR 559 miljoner kronor (560).

Valutarisk

Definition

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avses den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifieringseffekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutarisken exponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Risken exponering, mnkr

Valuta	2016		2015	
	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	4 116	735	4 290	858
EUR	661	58	1 245	116
GBP	377	61	460	66
CHF	167	27	192	35
DKK	33	3	36	3
NOK	14	2	16	2
JPY	0	0	0	0
Totalt	5 368	885	6 239	1 080

Prisrisk – Aktierisk

Definition

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Risken exponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2016-12-31	10 629	1 374
2015-12-31	9 956	1 587

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

	2016		2015	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	4 900	753	4 632	842
Nordamerika	3 269	399	2 947	453
Europa exkl. Sverige	1 149	173	1 233	218
Japan	458	130	417	114
Övrigt	853	201	727	198
Summa	10 629	1 656	9 956	1 825

Prisrisk – Fastighetsrisk

Definition

Med fastighetsrisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Fastighetsrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av fastighetsrisk

Fastighetsrisken hanteras genom en långsiktig förvaltningsstrategi och diversifiering på olika typer av hyresgäster.

Riskexponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2016-12-31	3 363	634
2015-12-31	3 744	708

Prisrisk – Alternativa investeringar-risk**Definition**

Med prisrisk i alternativa investeringar avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Prisrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av alternativa investeringar-risk

Prisrisken i alternativa investeringar hanteras genom en mycket stor diversifiering i underliggande innehav, eftersom portföljen i huvudsak består av andelar i private equity-fonder. Prisrisken hanteras även genom ett noggrant urval av fondförvaltare och fonder.

Riskexponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2016-12-31	2 553	665
2015-12-31	2 468	396

Kreditrisk**Definition**

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företaget. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms som försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kreditrisken följs löpande upp gentemot emittenters eller värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpstransaktioner regleras kreditrisken med standardiserade avtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhållits.

Riskexponering, mnkr**Kreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper**

Rating	2016		2015	
	Exponering	%	Exponering	%
AAA	10 802	63	12 939	76
AA	1 483	8	947	6
A	849	5	518	3
BBB	842	5	914	5
BB	59	0	-	-
Värdepapper utan rating ¹⁾	3 222	19	1 739	10
Summa	17 257	100	17 057	100

¹⁾ Av detta belopp utgörs 76 procent (52) av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	2016		2015 ¹⁾	
	Exponering	%	Exponering	%
Svenska staten	4 846	13	4 702	14
Amerikanska staten	2 726	7	1 729	5
Nordea	2 069	5	2 512	7
Swedbank	1 386	4	2 514	8
Svenska Handelsbanken	1 330	4	1 844	5
SEB	1 105	3	1 241	4
BlackRock	1 047	3	908	3
European Investment Bank	930	2	910	3
Dexia	621	2	486	1
Deutsche Bank	534	1	316	1
Summa	16 594	44	17 162	51

¹⁾ År 2015 uppgick väsentliga koncentrationer till 17 523 miljoner kronor vilket motsvarar 53 procent av totalt innehav. För mer information, se årsredovisning 2015.

Derivat

AFA Trygghetsförsäkring	Verkligt värde	Erhållen pant ISDA/CSA	Kvarstående risk
Icke-standardiserade valutaderivat	-	-	-

Utlånade värdepapper för vilka säkerheter erhållits

Marknadsvärde	2016	2015
Utlånade värdepapper ¹⁾	88	514
Erhållna säkerheter	93	535

¹⁾ Redovisas som Överförda finansiella tillgångar, not 26.

NOTUPPLYSNINGAR

Risikexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	2016	2015
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	3	3
Därav reserverade i bokslutet	-1	-1
Summa	2	2

Likviditetsrisk

Definition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

Hantering av likviditetsrisk

Marknadslikviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringssriktlinjer.

Hanteringen av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshanteringen och har en väldigt kort tidshorisont. Företaget följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företaget alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångsförvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshanteringen på lång sikt och karakteriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företaget innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat vilka betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier och fastigheter, som kan användas för att täcka AFA Trygghetsförsäkrings åtaganden. Fastigheter är dock mindre likvida.

Risikexponering, mdkr

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-2,4	-5,9	-4,8	-2,9	-3,6
Duration 8,6 år					
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	3,3	8,8	2,7	0,9	0,5
Duration 3,9 år					
Förväntat kassaflöde derivat	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Totalt	0,7	2,9	-2,1	-2,0	-3,1

Operativa risker

Definition

Med operativa risker avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framförallt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhetens chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar AFA Trygghetsförsäkring gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hanteringen av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras och värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder planeras och analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har AFA Trygghetsförsäkring utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Rislexponering

AFA Trygghetsförsäkrings exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det verksamhetens beroende av IT-system som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

Strategiska risker**Definition**

Med strategiska risker avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker.

Strategin för att begränsa exponeringen mot strategisk risk är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar.

Hanteringen och uppföljningen underlättas av att rislexponeringen analyseras och sammanställs utifrån företagets riskbedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskallor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade oönskade händelser inom alla risktyper.

Rislexponering

Faktorer som konjunkturutvecklingen, osäkerheten på den finansiella marknaden, utformningen av nya regler samt översyn av det svenska socialförsäkringssystemet medför ökad exponering mot strategiska risker.

Anseenderisker**Definition**

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företaget haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagets övriga risktyper.

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Strategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerade kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera AFA Trygghetsförsäkrings risker ur ett anseendeperspektiv. AFA Trygghetsförsäkring har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståeligt.

Rislexponering

Exponering mot anseenderisk beror av hur väl AFA Trygghetsförsäkring hanterat inträffade oönskade händelser inom övriga risktyper.

Not 3. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	2016	2015
Medelavkastning per år på 3-månaders statsskuldväxlar	-0,65%	-0,29%
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	19818	19575
Överförd kapitalavkastning	-129	-58

Not 4. Försäkringsersättningar

	2016	2015
Utbetalda skadeersättningar	1834	1763
Driftkostnader för skadereglering, enligt not 5	224	288
Summa utbetalda försäkringsersättningar	2058	2051
Förändring i avsättning för oreglerade skador	797	-311
Summa	2855	1740

mdkr	2016	2015	2014	2013	2012
Skadekostnad	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5
Tillförd förräntning	1,0	0,1	1,2	-0,9	0,5
Avvecklingsresultat	-0,1	-0,1	-0,3	0,0	0,2
Summa	2,8	1,7	2,6	0,7	2,2

Skadekostnaden för skadeår 2016 uppgår till 1,9 miljarder kronor (1,7). Den högre skadekostnaden 2016 jämfört med 2015 förklaras främst av högre kostnader för arbetssjukdomar samt ökade löner och indexeringar.

Skillnaden mellan försäkringsersättningar på 2,8 miljarder kronor och skadekostnaden på 1,9 miljarder kronor förklaras med en tillförd förräntning om 1,0 miljarder kronor och en avvecklingsvinst på 0,1 miljarder kronor.

Den tillförda förräntningen på 1,0 miljarder kronor består av en värdesäkring om 0,3 miljarder kronor och en förräntningskostnad om 0,7 miljarder kronor. Förräntningskostnaden på 0,7 miljarder kronor består av en löpande kostnad för förräntning om -0,1 miljarder kronor och en kostnad till följd av lägre marknadsräntor om 0,8 miljarder kronor.

Avvecklingsvinsten om 0,1 miljarder kronor beror på en upplösning av schablonmässiga säkerhetspåslag i beräkningsmodellen.

För mer information om de viktigaste antagandena, se not 1.

Not 5. Driftkostnader

	2016	2015
Administration	295	226
Skadereglering, enligt not 4	224	288
Kapitalförvaltning, enligt not 7	23	22
Fastighetsförvaltning	6	8
Summa	548	544

Specifikation av driftkostnader:

Personalkostnader	168	236
Arbetsmiljöutbildning	75	-
Lokalkostnader	40	40
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	38	39
Kostnader för informationsmedel	16	16
Avskrivningar	7	6
Externt fakturerade administrationstjänster	-21	-24
Övrigt	225	231
Summa	548	544

Byte av pensionsadministratör under 2016 har medfört en ändrad diskonteringsränta på pensionsskulden, vilket har resulterat i en minskad pensionskostnad för året på 85 miljoner kronor.

I Administration (Övrigt) ingår kostnader för tjänster för förebyggande verksamhet till Prevent med 36 miljoner kronor (50) och till föreningen Suntarbetsliv med 49 miljoner kronor (32).

Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrationsuppdrag.

AFA Trygghetsförsäkring äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 6. Övriga tekniska kostnader

	2016	2015
Anslag för forskning	61	105

Not 7. Kapitalavkastning

	2016	2015	Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Total- avkastning, %	
				2016	%	2015	%	2016	2015
Kapitalavkastning, intäkter									
Hysesintäkter från byggnader och mark	147	146	Räntebärande nominellt	13 242	38	13 629	39	1,7	0,5
Erhållna utdelningar	1 069	1 364	Räntebärande realt	5 099	14	5 018	14	8,4	1,1
Ränteintäkter			Aktier	10 645	30	9 966	29	12,2	4,2
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	216	227	Fastigheter	3 742	11	3 805	11	10,3	19,4
<i>Övriga ränteintäkter</i>	8	15	Alternativa investeringar	2 595	7	2 468	7	14,7	20,2
Summa ränteintäkter	224	242	Valuta	-	-	-	-	0	0,2
Valutakursvinster, netto	709	-	Allokeringsportfölj	14	0	0	0	0	0,1
Realisationsvinster, netto			Summa	35 337	100	34 886	100	7,8	5,1
<i>Aktier och andelar</i>	636	550	Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen)						
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	315	144	presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation "Total-						
<i>Derivat</i>	8	34	avkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av						
Summa realisationsvinster, netto	959	728	totalavkastning". I totalavkastningstabellen beräknas avkastning						
Summa kapitalavkastning, intäkter	3 108	2 480	enligt TWR, tidsviktad avkastning.						
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas						
Byggnader och mark	157	413	enligt företagets placeringsriktlinjer.						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	176	439	Den huvudsakliga skillnaden gentemot övrig redovisning enligt						
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	333	852	lagbegränsad IFRS är att innehaven i dotterföretagen redovisas						
Kapitalavkastning, kostnader			till marknadsvärde i totalavkastningstabellen.						
Driftkostnader för byggnader och mark	-36	-36	Kapitalförvaltningens driftkostnader, 23 miljoner kronor (22),						
Kapitalförvaltningskostnader, enligt not 5	-23	-22	inkluderas ej i totalavkastningstabellen.						
Räntekostnader	-149	-79	En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabel-						
Övriga finansiella kostnader	-23	-21	len och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.						
Valutakursförluster, netto	-	-61	Avstämning av totalavkastningstabellen						
Summa kapitalavkastning, kostnader	-231	-219	mot resultaträkning						
Orealiserade förluster på placeringstillgångar									
Aktier och andelar	-250	-1 367	Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-264	2 595						
Derivat	-272	-	Poster från resultaträkningen som inte är med i						
Summa orealiserade förluster på placerings- tillgångar	-522	-1 631	totalavkastningstabellen						
Summa före överföring till försäkringsrörelsen	2 688	1 482	Värderingsskillnader						
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	129	58	Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen						
Summa	2 817	1 540	Övrigt						
			Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning						
			2 817						
			1 540						
			¹⁾ Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen visas endast i procent.						
			Avstämning av totalavkastningstabellen						
			mot balansräkning						
			Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen						
			35 337						
			Tillgångar som inte klassificeras som						
			625						
			placeringstillgångar						
			781						
			Poster från skuldsidan i balansräkningen som är						
			1 791						
			avdragna i totalavkastningstabellen						
			57						
			Värderingsskillnader						
			-471						
			Övrigt						
			3						
			-792						
			Summa tillgångar enligt balansräkning						
			37 285						
			34 929						

NOTUPPLYSNINGAR

Bidragsanalys år 2016, %	Avkastning		Förvaltnings- bidrag	
	Normal- portfölj	normal- portfölj		Avkastning portfölj
Räntebärande nominellt	35,0	1,5	1,7	0,1
Räntebärande realt	15,0	7,9	8,4	0,1
Aktier	30,0	11,2	12,2	0,3
Fastigheter	12,0	14,0	10,3	-0,3
Alternativa investeringar	8,0	14,7	14,7	0,0
Valuta	-	0,0	0,0	0,0
Taktisk allokering	-	-	-0,3	-0,3
Totalt	100,0	8,0	7,8	-0,2

Avkastning under år 2016

Avkastningen för AFA Trygghetsförsäkring uppgick under året till 7,8 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till -0,2 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 1,7 procent, vilket var 0,2 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration kring cirka 7,1. Innehavet gav en avkastning på 8,4 procent, vilket var 0,6 procentenheter mer än index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverige-index består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 12,2 procent vilket var 1,0 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på AFA Trygghetsförsäkrings fastighetsbestånd var under året 10,3 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används IPD Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt IPD 14,0 procent under 2016. Portföljens resultat under året är därmed 3,7 procentenheter sämre än index.

Avkastningen under 2016 i AFA Trygghetsförsäkrings innehav i alternativa investeringar var 14,7 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka ej kurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tids-serier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolut-avkastningskrav på 10 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 0,0 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med -0,3 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning		Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
	normal- portfölj	Avkastning portfölj		
Räntebärande nominellt	2,7	2,9	0,2	0,2
Räntebärande realt	6,2	6,7	0,4	0,1
Aktier	12,9	12,0	-0,8	0,7
Fastigheter	12,1	12,5	0,3	0,4
Alternativa investeringar	10,0	24,5	13,2	0,0
Valuta	-	0,1	0,1	0,0
Taktisk allokering	8,9	8,8	-0,1	0,2
Totalt	8,9	8,7	-0,2	0,4

Hyresintäkter från byggnader och mark

Hyresintäkterna under perioden uppgår till 147 miljoner kronor (146).

Avtalade framtida hyresintäkter avseende befintliga hyreskontrakt	2016	2015
Förfall inom 1 år	12	10
Förfall mellan 1 och 5 år	139	249
Förfall senare än 5 år	959	715
Summa	1 110	974
Driftkostnader för byggnader och mark	2016	2015
Fastighetsskatt	14	13
Driftkostnader	8	10
Tomträttsavgäld	5	5
Fastighetsadministration	5	5
Reparation och underhåll	4	3
Kostnader för mervärdesskatt	0	0
Summa	36	36

Not 8. Säkerhetsreserv

	2016	2015
Ingående balans	12 816	12 674
Förändring av säkerhetsreserv	-792	142
Utgående balans	12 024	12 816

Not 9. Skatt på årets resultat

	2016	2015
Aktuell skatt	0	0
Uppskjuten skatt (förändring)	-77	116
Summa	-77	116

Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats

	2016	2015
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	559	-553
Skatt enligt gällande skattesats 22 %	-123	122
Permanent skillnader	49	-3
Skatt på tidigare ej värderade temporära skillnader	-3	-3
Redovisad skatt	-77	116

Not 11. Aktier i koncernföretag

Dotterföretag	Organisationsnummer	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2016	2015
AF-T Private Equity AB	556650-5938	1 000	100	0,10	22	23
Fastighets AB Fatbursholmen	556962-8687	50 000	100	0,00	127	0
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	7	7
Fastighets AB Sångstämman	556642-0120	1 000	100	0,10	-	51
Summa					156	81

Samtliga koncernföretag har säte i Stockholm.

AFA Trygghetsförsäkring har under året erhållit koncernbidrag från

	2016	2015
AF-T Private Equity AB	-	2
Fastighets AB Långreven	3	4
Fastighets AB Sångstämman	-	11
Summa	3	17

Not 10. Byggnader och mark

Fördelning på fastighets-kategori	Anskaffnings-värde	Bokfört/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Ytvakans-grad, %	Direkt-avkastning, %
Kontors- och affärsfastigheter	1 939	3 077	87 000	4,5	4,1

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter i Stockholmsområdet, vilket också utgör företagens enda segment. Samtliga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2016**Förvärv och avyttringar**

Inga förvärv eller avyttringar har gjorts under året.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 42 miljoner kronor (16) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om 23 miljoner kronor (6).

Specifikation av årets förändring:	2016	2015
Ingående balans	2 896	2 470
Investeringar i befintligt bestånd	24	13
Värdeförändring	157	413
Utgående balans	3 077	2 896

I april 2016 sålde AFA Trygghetsförsäkring samtliga aktier i Fastighets AB Sångstämman som ägde fastigheten Grinden 21 i Stockholm. I december 2016 förvärvades samtliga aktier i Fastighets AB Fatbursholmen som äger fastigheten Fatbursholmen 23 i Stockholm.

NOTUPPLYSNINGAR

Not 12. Andra finansiella placeringstillgångar

	2016	2015
Aktier och andelar		
Ursprungligt anskaffningsvärde	12 753	12 249
Valutaeffekt	1 602	1 047
Övervärde (+) /undervärde (-)	-1 129	-879
Summa aktier och andelar	13 226	12 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		
Upplupet anskaffningsvärde	17 030	16 939
Övervärde (+) /undervärde (-)	568	389
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	17 598	17 328
Utlåning till kreditinstitut	1 586	497
Derivat	50	100
Övriga finansiella placeringstillgångar		
Återköpstransaktioner	580	-
Summa	33 040	30 342

Specifikationer

Aktier och andelar

	2016	2015
Noterade	9 360	8 817
Onoterade	3 866	3 600
Summa	13 226	12 417

10 största innehav av aktier exklusive fonder

Bolag	Andel av aktieportfölj, %	
	2016	2015
H&M	4,8	7,3
Investor	3,9	3,7
Nordea	3,9	4,9
Volvo	2,7	3,6
SEB	2,7	2,9
Swedbank	2,5	2,0
Atlas Copco	2,2	2,0
Ericsson	1,7	2,8
Saab	1,6	3,1
Svenska Handelsbanken	1,6	-
Total andel	27,6	32,3¹⁾

¹⁾ År 2015 uppgick total andel av 10 största innehav av aktier exklusive fonder till 34,2 procent. För mer information, se årsredovisning 2015.

Branschfördelning, direkta aktieinnehav

	2016		2015	
	Exponering	%	Exponering	%
Finans	2 504	28	2 069	25
Industri	2 079	23	2 277	28
Konsumentvaror	1 609	18	1 574	19
Hälsovård	785	9	858	10
IT	712	8	585	7
Råvaror	645	7	451	6
Telekommunikation	506	5	390	5
Tjänster	108	1	7	0
Fastighet ¹⁾	85	1	-	-
Media och underhållning	15	0	12	0
Summa	9 048	100	8 223	100

¹⁾ Branschen Fastighet har lagts till av indexleverantören under 2016 och därför saknas jämförelsesiffror avseende 2015.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
Svenska staten	5 423	5 334	5 739	5 482
Svenska bostadsinstitut	3 201	4 418	3 250	4 473
Svenska kommuner	81	72	86	72
Övriga svenska emittenter	2 582	2 004	2 631	2 028
Utländska stater	775	797	806	832
Övriga utländska emittenter	4 968	4 314	5 086	4 440
Summa	17 030	16 939	17 598	17 328
Noterade	16 565	16 506	17 124	16 866
varav eviga förlagsbevis	-	-	-	-
Onoterade	465	433	474	461

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 2 422 miljoner kronor (2 628).

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 11 miljoner kronor (17).

10 största innehav av räntebärande värdepapper

Emittent	Andel av ränteportfölj, %	
	2016	2015
Svenska staten	33,4	32,3
Nordea	7,4	8,8
Swedbank	5,6	9,6
SEB	5,5	5,7
European Investment Bank	5,4	5,3
Svenska Handelsbanken	4,1	6,3
Dexia	3,6	2,9
Amerikanska staten	2,5	2,8
Länsförsäkringar Hypotek	1,8	2,3
Danske Bank	1,4	1,1
Total andel	70,7	77,1¹⁾

¹⁾ År 2015 uppgick total andel av emittents andel av ränteportföljen till 77,8 procent. För mer information, se årsredovisning 2015.

Derivat med positiva värden eller värde noll (tillgångar)

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	3 053	2 507	-	-
Icke-standardiserade valuta-derivat, terminer	3 164	4 886	50	100
Summa	6 217	7 393	50	100

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

	Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin				
Andra finansiella placeringstillgångar	32 373	30 234	31 404	29 744
Innehav för handel				
Derivat	-	-	50	100
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	32 373	30 234	31 454	29 844
Lånefordringar och kundfordringar				
Utlåning till kreditinstitut	1 586	497	1 586	497
Övriga fordringar	569	752	569	752
Kassa och bank	415	811	415	811
Summa lånefordringar och kundfordringar	2 570	2 060	2 570	2 060
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Skulder som bestämts tillhöra kategorin				
Återköpstransaktioner	1 502	-	1 505	-
Innehav för handel				
Derivat	-	-	254	32
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	1 502	-	1 759	32
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Övriga skulder	330	276	330	276
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	330	276	330	276

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar

avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster, Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder (förutom återköpstransaktioner som särredovisas) samt Upplupna räntekostnader.

NOTUPPLYSNINGAR

I ovanstående tabell återfinns anskaffningsvärde samt bokfört värde. Det bokförda värdet bedöms motsvara verkligt värde för respektive post. För ytterligare information om metoder för värdering till verkligt värde, se not 1.

Finansiella tillgångar och skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

Not 13. Upplysning om värdering till verkligt värde

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

31 december 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	3077	3077
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	10 632	-	2 594	13 226
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 525	4 073	-	17 598
Derivat	-	50	-	50
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	580	-	580
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	24 157	4 703	5 671	34 531
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	254	-	254
Återköpstransaktioner	-	1 505	-	1 505
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	1 759	-	1 759
31 december 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	2896	2 896
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	9 952	-	2 465	12 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14 009	3 319	-	17 328
Derivat	-	100	-	100
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	23 961	3 419	2 465	29 845
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	32	-	32

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Det har inte skett några överföringar mellan nivåerna under perioden.

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata. Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagskurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata. Värderingen av onoterade aktier och andelar som ej handlas på en aktiv marknad baseras på senaste värderingsuppgift från externa förvaltares uppskattningar av verkligt värde i enlighet med branschorganisationen International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Valuation Guidelines och amerikanska Financial Accounting Standards Boards (FASB) Accounting Standards Codifications (ASC) 820, som är en kodifiering av deras Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) no. 157.

Värderingarna av byggnader och mark har utförts av externa, oberoende värderingsföretag och auktoriserade fastighetsvärderare.

Värderingarna utförs i enlighet med riktlinjerna i RICS beställarhandledning. För att fastställa värdet har både kassaflödesmetoden och ortsprismetoden använts. Metoderna har använts för samtliga fastighetskategorier och fastigheternas värde har fastställts genom individuell värdering av respektive fastighet beaktande exempelvis geografiskt läge samt teknisk och branschmässig standard. Faktiska transaktioner på marknaden har beaktats vid samtliga värderingar.

I kassaflödesmetoden har bedömda betalningsströmmar under en fem- eller tioårsperiod redovisats. Restvärdet är beräknat utifrån det bedömda driftnettot år sex eller år elva, dividerat med marknadens direktavkastningskrav och diskonterat till nuvärde. Antaganden och bedömningar görs avseende parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav vid restvärdeberäkningar och kalkylränta. Vid användandet av ortsprismetoden har två delmetoder använts, dels normering av värdet för jämförbara fastigheter till värde i kronor per kvadratmeter uthyrbar yta (areametoden), dels normering till driftnettot (nettokapitaliseringsmetoden).

Fastighetsvärderarna lämnar sina slutliga värderingar i skriftliga värderingsutlåtande i vilka gjorda antaganden och fastigheternas värde redovisas. Utlåtandena omfattar såväl generella ekonomiska antaganden såsom ränteantaganden som fastighets specifika antaganden såsom förväntade framtida hyresintäkter, hyresnivåer, utvecklingen på fastighetsmarknaden eller andra omständigheter eller osäkerhetsfaktorer som har eller kan ha påverkan på fastigheternas kassaflöden och beräknade värden.

NOTUPPLYSNINGAR

Förändringar i nivå 3

	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ingående balans	2 465	2 672	2 896	2 470	5 361	5 142
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-32	0	-	-	-32	0
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-363	-599	157	413	-206	-186
Köp och försäljning	524	392	24	13	548	405
Utgående balans	2 594	2 465	3 077	2 896	5 671	5 361
Nettoförändring i realiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen ¹⁾	-2 703	-2 340	157	413	-2 546	-1 927

¹⁾ Orealiserad kursförändring avseende aktier och andelar uppgår till -3 668 miljoner kronor (-2 945). Orealiserade värdeförändringar avseende fastigheter framgår av tabellen ovan. Eftersom samtliga fastigheter är belägna i Sverige har inga valutakurseffekter uppstått avseende dessa.

De mest väsentliga antagandena vid fastighetsvärderingarna är följande:

Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 4,0%

Kalkylränta: 5,5-6,5%

Långsiktig förväntad vakansgrad: 3,0-4,0%

AFA Trygghetsförsäkring har kategoriserat alternativa investeringar som nivå 3-tillgångar. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar. AFA Trygghetsförsäkrings investeringar inom området alternativa investeringar sker antingen i form av direkta fonder eller i så kallade fond-i-fondlösningar. Sammantaget innebär detta en portfölj diversifierad med mer än 8 000 enskilda bolag.

Ur ett värderingstekniskt perspektiv är en alternativ värdering av dessa tillgångar förenad med stora svårigheter och kostnader. AFA Trygghetsförsäkring har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar.

Beträffande fastigheter har en känslighetsanalys lämnats i form av en VaR-beräkning för riskexponeringen i balansräkningen. Denna återfinns i not 2.

Not 14. Övriga fordringar

	2016	2015
Fordringar på koncernföretag	397	542
Skattefordran	21	20
Ej likviderade affärer	6	4
Övriga fordringar	4	3
Summa	428	569

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 15. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2016	2015
Upplupna ränte- och hyresintäkter	133	190
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26	32
Summa	159	222

Not 16. Avsättning för oreglerade skador

	Årets IB förändring		UB
Inträffade och rapporterade skador	8 789	282	9 071
Inträffade men ej rapporterade skador	8 347	388	8 735
Skaderegleringskostnader	2 283	127	2 410
Summa	19 419	797	20 216

mdkr	Diskonterad avsättning	Odiskonterad avsättning	Duration, år	Diskonterings- ränta ¹⁾ , %
TFA exkl. skadelivräntor ²⁾	10,3	10,3	7,5	-0,10
TFA skadelivräntor	1,5	1,4	11,4	-1,01
Förlängd livränta	8,4	7,9	9,4	-1,25
Totalt	20,2	19,6	8,6	

¹⁾ Diskonteringsräntan är en durationsränta, en nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad för förväntad framtida inflation. Diskonteringen görs med räntekurva, vilket betyder att diskonterings-effekten inte kan härledas i tabellen.

²⁾ Diskonteringsräntan är en sammanvägd räntesats som baseras på olika räntor beroende på ersättningslag.

För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2016	2015	2014	2013	2012
IB Försäkringstekniska avsättningar	19,4	19,7	19,0	20,1	19,7
Skadekostnad	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5
Utbetalda försäkringsersättningar	-2,0	-2,0	-1,9	-1,8	-1,8
Tillförd förräntning	1,0	0,1	1,2	-0,9	0,5
Avvecklingsresultat	-0,1	-0,1	-0,3	0,0	0,2
UB Försäkringstekniska avsättningar	20,2	19,4	19,7	19,0	20,1

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4. AFA Trygghetsförsäkring har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären på AFA Trygghetsförsäkrings åtaganden samt att villkorsförändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

Not 17. Avsättning för skatter

	2016	2015
Uppskjuten skatt	601	524
Specifikation av uppskjuten skatt:		
Uppskjuten skatteskuld		
<i>Placeringstillgångar</i>	602	525
Uppskjuten skattefordran		
<i>Beräknat underskottsavdrag</i>	-1	-1
Summa	601	524

Not 18. Skulder avseende direkt försäkring

	2016	2015
Preliminärskatt	25	15
Sociala avgifter	14	11
Särskild löneskatt	2	1
Summa	41	27

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 19. Derivat med negativa värden

Derivat upptagna i balansräkningen

	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2016	2015	2016	2015
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	692	644	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	5 720	2 158	254	32
Summa	6 412	2 802	254	32

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Not 20. Övriga skulder

	2016	2015
Återköpstransaktioner	1 505	-
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	160	148
Skulder till koncernföretag	76	61
Leverantörsskulder	15	7
Skatteskulder	5	5
Köpta ej likviderade affärer	1	9
Deposition hyra	1	1
Övriga skulder	1	1
Summa	1 764	232

Skulder motsvarande 1 600 miljoner kronor (155) förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 21. Eget kapital

Upplysningar kring eget kapital lämnas i rapporten över förändringar i eget kapital.

Not 22. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2016	2015
Upplupna räntekostnader	31	14
Förutbetalda hyror	28	22
Fastighetsskatt	14	13
Övriga upplupna kostnader	2	2
Summa	75	51

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

23. Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar

Medelantal anställda	2016	2015
Kvinnor	201	188
Män	101	94
Summa	302	282

Antal	Styrelse		VD och företagsledning	
	2016	2015	2016	2015
Kvinnor	10	8	2	1
Män	4	5	9	8
Summa	14	13	11	9

Sjukfrånvaro, %	2016	2015
1 januari–31 december		
Av ordinarie arbetstid för samtliga anställda	5,2	5,2
Som avser långtidssjukfrånvaro	1,6	1,3
Kvinnor	6,3	6,4
Män	3,3	3,0
Personal 29 år och yngre	8,2	8,6
Personal 30–49 år	5,2	4,5
Personal 50 år och äldre	4,7	5,3

Löner och ersättningar	Styrelse, VD och vVD		Övriga anställda		Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Löner och ersättningar	2,3	2,1	158,8	143,7	161,1	145,8
Sociala kostnader	0,8	0,8	54,1	46,3	54,9	47,1
Pensionskostnader	0,5	0,5	-52,5	38,3	-52,0	38,8
Summa	3,6	3,4	160,4	228,3	164,0	231,7

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. Redovisade uppgifter avser lön och ersättning från AFA Trygghetsförsäkring. För vidare upplysning om pensioner, se not 1, not 5 samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen
Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektivavtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

Berednings- och beslutsprocess

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda
Principer

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

Berednings- och beslutsprocess

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionen och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

Principer

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionen för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företagets resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månads-

löner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagens risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den absoluta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

Berednings- och beslutsprocess

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättningens storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikation till anställda på mindre belopp. Sådana beslut bör rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

Definition av anställda som kan påverka företagets risknivå

Anställda som kan påverka företagets risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelförfarandansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka företagets risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anitra Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Carola Lemne och Marina Åman.

Pensioner

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. AFA Livförsäkring har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direkt pension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller 65 år. För de anställda som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive förmånsvärde av tjänstebil.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fem personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning såväl från AFA Försäkrings som från verkställande och vice verkställande direktörs sida. Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej. Vid uppsägning från AFA Försäkrings sida och vid uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

NOTUPPLYSNINGAR

Löner, ersättningar och övriga förmåner under år 2016, tkr

	Styrelsearvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning, kommittéarbete	Totalt
<i>Styrelsens ordförande</i>					
Steen Anita	89			44	133
<i>Styrelseledamöter</i>					
Andersson Pär	10			12	22
Andersson Renée	13			12	25
Bäck Catharina	43			24	67
Georgiadou Anastasia	43			7	50
Granlund Lenita	22			0	22
Lemne Carola	43			0	43
Lindfelt Carina	12			0	12
Nilsson Annika	43			10	53
Rådkvist Kristina	14			7	21
Tillgren Tommy	21			0	21
Wallin Jonas	43			0	43
Wehtje Ulrik	43			26	69
Åman Marina	43			5	48
<i>Verkställande direktör</i>					
Moberg Anders	624	23	201		848
<i>Vice verkställande direktör</i>					
Held Johan	959	20	271		1250
<i>Övriga i företagsledningen (9)</i>	3297	70	1065		4432
Summa	5362	113	1537	147	7159

Ersättningar	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå				Övriga anställda			
	2016		2015		2016		2015		2016		2015	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	5,0	11	4,1	9	6,0	22	5,4	21	150,1	575	136,3	568
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	5,0	11	4,1	9	5,8	22	5,4	21	150,0	575	136,3	568
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	-	-	-	0,2	¹⁾	0,0	13	0,1	12	0,0	10
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-	-	-	-	0,4	¹⁾	0,3	13	0,1	12	0,0	10
Utbetalda rörliga ersättningar 2016 som intjänats under tidigare år	-	-	-	-	0,3		0,2		-		-	
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-	-	-	-	0,6		0,5		-		-	

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

Årets pensionskostnad	2016	2015
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	-161	43
Räntekostnad (+)	25	13
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	0	-3
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	1	-1
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskiljda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskiljda tillgångar (-/+)	1	1
Kostnad för pensionering i egen regi	-137	50
Försäkringspremier (+)	32	32
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	22	18
Årets pensionskostnad	-83	100

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Pensionskostnaden har fördelats med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. AFA Trygghetsförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till -48 miljoner kronor (39).

Byte av pensionsadministratör under 2016 har medfört en ändrad diskonteringsränta på pensionskulden, vilket har resulterat i en minskad pensionskostnad för AFA Trygghetsförsäkring om 85 miljoner kronor för 2016.

Not 24. Upplysningar om revisionsarvodet

Arvode och kostnadsersättning	2016	2015
Deloitte AB		
Revisionsuppdrag	0,9	0,9
Övriga tjänster	0,1	0,1
Förtroendevalda revisorer		
Revisionsuppdrag	0,1	0,1
Summa	1,1	1,1

Företaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 25. Upplysningar om väsentliga relationer med närstående

AFA Trygghetsförsäkring ägs till 90,9 procent av AFA Sjukförsäkring. Resterande 9,1 procent av aktierna i bolaget ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Sjukförsäkring ägs i sin tur gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. AFA Trygghetsförsäkring äger aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga företagets fastighetsinvesteringar samt alternativa investeringar (private equity).

Utöver ovanstående organisationer, ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i

närståendekretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Trygghetsförsäkring framgår av not 23.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) och Fora AB (Fora). Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso gentemot försäkringstagarna.

AFA Trygghetsförsäkring finansierar Svenskt Näringsliv, LO och PTK, som utför informations- och utbildningstjänster avseende företagens försäkringar.

AFA Trygghetsförsäkring finansierar förebyggande verksamhet i Prevent, som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet och Stiftelsen för särskilda pensionsmedel samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

AFA Trygghetsförsäkrings fastighetsdotterbolag och private equity-bolag redovisas i tabellen som dotterbolag. Övriga bolag med nära anknytning till AFA Trygghetsförsäkring redovisas som övriga närstående.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att AFA Försäkring har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering av uppdraget. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	AFA Trygghetsförsäkring		
	Transaktion	2016	2015
Moderföretaget	Intäkter	-	-
	Kostnader	440	501
	Fordringar	-	-
	Skulder	55	23
Dotterföretag	Intäkter	10	32
	Kostnader	-	-
	Fordringar	397	559
	Skulder	21	38
Andra närstående	Intäkter	6	6
	Kostnader	151	139
	Fordringar	-	1
	Skulder	12	2

NOTUPPLYSNINGAR

Moderföretaget

Under året har AFA Trygghetsförsäkring betalat 440 miljoner kronor (501) avseende driftkostnadsersättning till AFA Sjukförsäkring.

Dotterföretag

AFA Trygghetsförsäkring erhåller 3 miljoner kronor i koncernbidrag från dotterfastighetsbolaget Långreven.

Andra närstående

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har uppgått till totalt 37 miljoner kronor (36). Kostnader avseende den förebyggande verksamheten till Prevent uppgår till 36 miljoner kronor (50).

Not 26. Överförda finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	2016	2015
Utlånade värdepapper	88	514
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	93	535
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	57	70
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	76	19
Återköpstransaktioner	1 546	-

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen. Se vidare avsnittet Kreditrisker i not 2.

Not 27. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

31 december 2016	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	51	-47	-	-	4
Utlåning till kreditinstitut	1588	-	-1 605	-	0
Utlånade värdepapper	88	-	-42	-51	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	580	-580	-	-	0

31 december 2016	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	285	-47	-76	-	163
Återköpstransaktioner	1505	-1505	-	-	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

31 december 2015	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	100	-37	-	-	63
Utlåning till kreditinstitut	497	-	-502	-	0
Utlånade värdepapper	514	-	-451	-84	0

31 december 2015	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	46	-37	-19	-	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

NOTUPPLYSNINGAR

Not 28. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

Registerförda placeringstillgångar	2016	2015 ¹⁾
Byggnader och mark	3 077	2 027
Aktier och andelar	11 246	5 840
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive upplupen ränta	18 424	17 959
Summa	32 747	25 826

¹⁾ Jämförelsetalen för 2015 avser skuldämningsregistret som upprättades i enlighet med FFFS 2011:20 till och med 2015-12-31.

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8.

Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick till 161 procent.

Not 29. Åtaganden

	2016	2015
Åtaganden avseende kapitaltillskott till innehav i alternativa investeringar	1 732	1 418

Not 30. Händelser efter balansdagen

För att anpassa allokeringen i linje med normalportföljen för AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring, samt för att uppnå en jämnare allokering av lokaltyperna mellan bolagen har internöverlåtelser skett av tre fastigheter mellan AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Sjukförsäkring har överlåtit fastigheten Stockholm Elefanten Mindre 1 och tomträthen Stockholm Glädjen 14 till AFA Trygghetsförsäkring genom överlåtelse av bolagen Fastighets AB Klaratvärgränd respektive Fastighets AB Östra Kungsholmsporten.

AFA Trygghetsförsäkring har överlåtit fastigheten Göteborg Inom Vallgraven 54:11 till AFA Sjukförsäkring genom överlåtelse av bolaget Fastighets AB Långreven.

Transaktionerna har skett per den 1 januari 2017.

Not 31. Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	1 823 468 854
Årets resultat	482 562 234
Summa	2 306 031 088

Stockholm den 5 april 2017

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Catharina Bäck

Anastasia Georgiadou

Carola Lemne

Annika Nilsson

Lenita Granlund

Jonas Wallin

Ulrik Wehtje

Marina Åman

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 5 april 2017

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

Till bolagsstämman i
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
Organisationsnummer 516401-8615

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2016-01-01–2016-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti

för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2016-01-01–2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Stockholm den 5 april 2017

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
Org nr 516401-8615

Vi har i egenskap av lekmannarevisorer granskat verksamheten i AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag för år 2016.

Granskningen har utförts i enlighet med försäkringsrörelselagen och god sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att

bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning har inte föranlett några anmärkningar.

Stockholm den 5 april 2017

Jan-Olof Gustafsson
LEKMANNAREVISOR

Gösta Jedberger
LEKMANNAREVISOR

Ann-Charlotte Söderlund
LEKMANNAREVISOR